

Науково-видавнича діяльність Львівського політехнічного інституту (1945–1949): за матеріалами фондів НТБ Національного університету «Львівська політехніка»

САМОТИЙ Рената Стефанівна

Завідувач науково-методичного відділу НТБ Національного університету «Львівська політехніка», канд. наук із соціальних комунікацій

e-mail: rsamotyj@gmail.com

Анотація

Розглянуто науково-видавничу діяльність Львівського політехнічного інституту впродовж 1945–1949 років, визначені її характерні особливості, основний зміст, форми і напрями.

Ключові слова: *видавнича діяльність, Львівський політехнічний інститут, видавничий репертуар, науково-технічна література.*

Abstract

In the article «Scientific Publishing Activity of Lviv Polytechnic Institute (1945-1949): In Accordance with the Collection of Scientific Library of Lviv Polytechnic National University» by R. Samotyj the activity of Lviv Polytechnic Institute during 1945-1949 is considered, its distinctive features, main content, forms and directions are presented.

Keywords: *publishing activity, Lviv Polytechnic Institute, publishing repertoire, scientific and technical literature.*

Четверта міжнародна науково-практична конференція «Сучасні проблеми діяльності бібліотеки в умовах інформаційного суспільства»
25 жовтня 2012 р., Львів, Україна

Науково-видавнича діяльність навчального закладу становить значний інтерес для сучасної науки, адже матеріали науково-дослідних розробок кладуться в основу статей, доповідей на конференціях, монографій, підручників, курсів лекцій. Ця друкована спадщина входить до історії кожного університету.

Для дослідження нами обрано чи не найскладніший період у історії Львівської політехніки. Історичні особливості 1945-1949 років наклали свій відбиток на науково-видавничу роботу Львівського політехнічного інституту, яка була ускладнена через повоєнну розруху, фінансову скруту, відсутність видавничих потужностей.

Період першої повоєнної п'ятирічки у Львівському політехнічному інституті це:

- відновлення навчального процесу в напівзруйнованій навчально-лабораторній базі, за відсутності навчальної літератури, в першу чергу українською мовою, а у зв'язку з контингентом перших повоєнних наборів студентів й обмеженою кількістю російськомовної навчальної технічної літератури, адже довоєнні фонди бібліотеки формувалися в першу чергу польською, німецькою та французькомовною літературою;
- майже повна заміна викладацького корпусу тому, що до Польщі виїжджає основний професорсько-викладацький склад Політехніки, натомість у колектив вливаються наукові сили зі всієї території Радянського Союзу;
- зміни в організаційній структурі навчального закладу, реорганізація, створення нових (наприклад, нафтового) факультетів, відокремлення факультетів і на їхній базі заснування нових навчальних закладів;
- нові напрямки наукових досліджень, спрямованих на відновлення та будівництво народного господарства усього Радянського Союзу;

Четверта міжнародна науково-практична конференція «Сучасні проблеми діяльності бібліотеки в умовах інформаційного суспільства»
25 жовтня 2012 р., Львів, Україна

- нова ідеологія та нові пріоритети суспільно-політичних досліджень, вплив партійної та комсомольської організації на різні процеси функціонування навчального закладу.

Метою даної роботи є огляд науково-видавничої діяльності учених Львівського політехнічного інституту (ЛПІ) впродовж 1945-1949 років, визначення її характерних особливостей, основного змісту, форм і напрямів, у т.ч. історії заснування наукової періодики інституту.

Характеристика видавничої діяльності здійснювалася на основі наявних у бібліотеці видань (з так званого фонду історії), фактичних даних каталогів, бібліографічного покажчика *«Львовский политехнический институт – отечественной науке и промышленности 1939-1949»* (Львів, 1949), використовувалися матеріали Архіву НУ «Львівська політехніка», а також Державного архіву Львівської області.

Видавнича діяльність у широкому аспекті ставала предметом уваги багатьох учених. Перш за все необхідно згадати комплексне дослідження історичного ракурсу розвитку і проблем українського книговидання Я. Ісаєвичем [1]. Витоки функціонування наукової літератури в Україні висвітлено у посібнику Н. Зелінської [2]. У радянській книгознавчій літературі вагоме місце займає ґрунтовне дослідження А. Черняка з історії технічної книги (в Росії) [3]. У новітній час у Росії видано підручник В. Фролова з книгознавства науково-природничої і технічної літератури [4].

Вагоме місце в книгознавчій літературі займають праці М. Тимошика, і серед них історичний аспект видавничих надбань Київського університету [5]. До історії видавничої справи Київського політехнічного інституту звернулася Г. Лоза [6]. На сучасних проблемах університетського видання наголошено у статті С.В. Буряк [7]. Проблема науково-видавничої діяльності Львівської політехніки за сторічний період (1844-1944 рр.) присвячено низку публікацій і дисертацію Р. Самотий [8].

Четверта міжнародна науково-практична конференція «Сучасні проблеми діяльності бібліотеки в умовах інформаційного суспільства»
25 жовтня 2012 р., Львів, Україна

Хронологічно розвиток науки чи видавничої діяльності дослідниками розглядається в залежності від територіального поділу держави, (наприклад, до 1939 року на Галичині). Період другої половини 40-х років ХХ ст. цікавий, передусім особливостями становлення української науки радянського періоду на території Західної України, формуванням наукової періодики. Поки, що дослідники лише побічно торкаються зазначеної проблеми.

Актуальність роботи полягає у тому, що праця відображає стан інтелектуального та наукового потенціалу навчального закладу у мало досліджуваний період та головні тенденції наукового книговидання повоєнних років.

Важливим джерелом інформації за темою дослідження став бібліографічний показник *«Львовский политехнический институт – отечественной науке и промышленности 1939-1949»* – машинопис, тиражований на ротаторі [9]. Бібліографічний показник уклала завідувач бібліографічного відділу М.І. Канторович, науково-технічну редакцію здійснив доцент Е.І. Шелепін, бібліографічну редакцію – директор бібліотеки Й.М. Кирилов.

Він містить монографії, журнальні статті, тези доповідей наукових працівників, описи авторських свідоцтв. Структура показника складається зі змісту, передмови, тематичних розділів і алфавітного показника авторів. Увесь матеріал згруповано у 10 розділах: суспільно-політичні питання; економіка та організація промисловості; енергетика (електротехніка, теплотехніка, електричні прилади і вимірювання); хімія і хімічна технологія; будівництво; геодезія, астрономія; геологія, гірнична, нафтова і газова справа; металургія, металознавство, технологія металів; сільське та лісове господарство.

У передмові зазначаються досягнення учених Львівського політехнічного інституту за період 1939-1949 рр.: *«наукові працівники опублікували понад 400 праць, виконали роботи з 215*

Четверта міжнародна науково-практична конференція «Сучасні проблеми діяльності бібліотеки в умовах інформаційного суспільства»
25 жовтня 2012 р., Львів, Україна

науково-дослідних тем. Більшість наукових розробок впроваджено у виробництво. Здійснюється впровадження і надання допомоги підприємствам і організаціям. Так, протягом 1944-1945 рр. ЛПІ надав допомогу 154 підприємствам і організаціям, у 1948 – 187. У 1949 р. ЛПІ виконує роботи для АН СРСР, для одинадцяти міністерств, для Укрнафти, Укргазу, Діпросталі, більшості львівських підприємств. Проведено науково-технічні конференції для інженерно-технічних працівників Львова з питань водопостачання, енергетики, економіки та ін.»

У передмові також зазначено, що Науково-технічною бібліотекою складена повна персональна бібліографія праць професорсько-викладацького складу і готується до видання. Як з'ясовано, цей проект залишився не реалізованим.

У алфавітному покажчику авторів подано відомості, щодо початку роботи науково-викладацького складу в ЛПІ. Всього у покажчику представлено науковий доробок 147 працівників інституту.

У Львівському політехнічному інституті з 1939 р. працювали викладачі: В. Ауліх, І. Багенський, І. Богуцький, Ю. Величко, І. Кернякевич, Г. Кияк, І. Ковальчевський, А. Курилло, К. Михалевич, С. Охендушко, Г. Сокольницький, Д. Толопко, Ю. Третьак.

Протягом перших повоєнних років багато учених з різних навчальних закладів Радянського Союзу поповнило склад інституту. Після війни у ЛПІ розпочали працювати: у 1944 р. – 15 нових викладачів; 1945 р. – 70; 1946 р. – 24; 1947 р. – 14. Завдяки цій інформації стає зрозумілим, чому частина публікацій, особливо у періодиці, має таку широку «географію».

Частина науковців у Львівському політехнічному інституті пропрацювала лише декілька років, серед них поляки: В. Ауліх (1939-1948), І. Богуцький (1939-1946), С. Охендушко (1939-1946), які виїхали до Польщі.

Четверта міжнародна науково-практична конференція «Сучасні проблеми діяльності бібліотеки в умовах інформаційного суспільства»
25 жовтня 2012 р., Львів, Україна

Бібліографія у покажчику не вичерпна, оскільки друковані праці авторів подані тільки за період їхньої роботи у Львівському політехнічному інституті.

Приклади наукових праць, назв видань у статті наводимо мовою оригіналу, а цитування у перекладі. Серед проаналізованого репертуару видань, у яких друкували результати наукової роботи вчені Львівського політехнічного інституту, виявлено, що більшість публікацій здійснено у наукових, галузевих і науково-практичних періодичних виданнях СРСР:

- суспільно-політичних журналах («*Высшая школа*», «*Вестник высшей школы*» та ін.);
- періодичних (продовжуваних) виданнях з природничих і фундаментальних наук («*Электричество*», «*Журнал технической физики*», «*Журнал прикладной химии*», «*Журнал физической химии*», «*Журнал общей химии*», «*Геологический журнал*» (АН УРСР) та ін.);
- галузевих і науково-практичних періодичних виданнях: «*Новая подъемно-транспортная техника*», «*Автоматика и телемеханика*», «*Электрические станции*», «*Легкая промышленность*», «*Строительная промышленность*», «*Цветные металлы*», «*Новости нефтяной техники*», «*Башкирская нефть*», «*Заводская лаборатория*», «*Нефтяное хозяйство*» та ін.

Зауважимо цікаву тенденцію характерну для періоду розбудови народного господарства в СРСР. Науково-практичні розробки публікувалися у науково-практичних виданнях, наприклад «*Сборник информационно-технических материалов / Энергосбыт Львовского энергокомбината. Львовское отделение ВНИТОЭ*» (Львов, 1948), автор Т.П. Губенко та ін.

Учені ЛПІ І.В. Гринберго, Б.В. Порфір'єв, Л.Г. Ткачук та ін. подавали свої статті до публікації у наукові збірники різних наукових серій Львівського університету ім. І. Франка: *Труды*

Четверта міжнародна науково-практична конференція «Сучасні проблеми діяльності бібліотеки в умовах інформаційного суспільства»
25 жовтня 2012 р., Львів, Україна

Львовского геологического общества при Государственном университете им. И. Франко, Серия геологии нефти (1948); Наукові записки Львівського державного університету ім. І. Франка (1946); Наукові записки Львівського державного університету ім. І. Франка. Серія геологічна (1946); Наукові записки Львівського державного університету ім. І. Франка. Серія фізико-математическая (1949); Минералогический сборник. Львовское геологическое общество при Государственном университете им. И. Франка.

Географія інших публікацій у збірниках наукових праць доволі широка. Частина друкованого доробку вчених міститься в українських виданнях:

- *Записки Института горной механики / Акад. наук УССР (Киев, 1947) – Г.Н.Савін;*
- *Доповіді Академії наук УРСР (1948, № 6) – Г.Н.Савін;*
- *Вісник Академії архітектури УРСР (1946, №2) – Е.А. Галабутська;*
- *Тезисы докладов Нефтяного совещания Академии наук УССР, (1947) – В.Б. Порфир'єв;*
- *Збірник «Український кристалічний масив» (Київ,1947) – Л.Г. Ткачук;*
- *Сборник рефератов научных работ Киевского института гигиены труда профзаболеваний (Киев, 1947) – Л.Б. Чернін.*

Автори ЛПІ брали участь у конференціях, співпрацювали з науковими організаціями Москви, Ленінграду та міст інших радянських республік і відповідно вміщували у низці збірників праць свій доробок:

- *Труды научно-технического совещания по автоматизированному электроприводу, Издательство Академии наук СССР (М., 1949) – Л.В. Карнюшин;*
- *Труды конференции-курсов по электроприводу в бумажной промышленности (М., 1947) – Л.В. Карнюшин;*

Четверта міжнародна науково-практична конференція «Сучасні проблеми діяльності бібліотеки в умовах інформаційного суспільства»
25 жовтня 2012 р., Львів, Україна

- *Труды научной сессии по электроприводу* (М., 1949) – Л.В. Карнюшин;
- *Труды третьей конференции по высокомолекулярным соединениям. Полимеризация и поликонденсация* (М.-Л., 1948) – Т.И. Юрженко;
- *Сборник научно-исследовательских работ Института строительных материалов* (М., 1948) – Е.А. Галабутська;
- *Труды среднеазиатского индустриального института* (Ташкент, 1948) – Т. Губенко;
- *Труды Тбилисского математического института им. А.М. Размадзе* (Тбилиси, 1947) – ГН. Савін.

Як уже зазначалося, у післявоєнні роки колектив працівників ЛПІ формувався з учених та наукових працівників із різних республік СРСР. Автори, до переходу у ЛПІ працювали у багатьох навчальних закладах Радянського Союзу і до звітів (дані з яких увійшли до покажчика) подавали власні публікації, опубліковані у різних видавництвах країни. Протягом 1945-1949 рр. роботи видано в РРФСР: у Москві, Ленінграді, Новосибірську; видавництвах різного відомчого підпорядкування (Академії наук, Госмашстройиздат, Оборонгиз, Госенергоиздат), інших радянських республіках.

Частину видавничого репертуару становила література на допомогу виробництву:

- *«Техническая подготовка производства при переходе на поток»* (Новосибирск, 1944), *«План промышленного предприятия»* (Львів, 1947) – З.А. Рубин;
- *«Вопросы скоростного проектирования и освоения новых конструкций в машиностроении»* (М., 1944), *«Поток – высшая форма организации производства»* (Львов, 1948), *«Скоростное освоение новых производств»* (М., 1949) – С.М. Ямпольський;

Четверта міжнародна науково-практична конференція «Сучасні проблеми діяльності бібліотеки в умовах інформаційного суспільства»
25 жовтня 2012 р., Львів, Україна

- *«Стопорение резьбовых соединений»* (М., 1946), *«Уплотнение подшипниковых узлов»* (М., 1949) – Я.Ю. Шац.

Наголосимо на участі професора К.Б. Карандєєва у підготовці енциклопедичної статті *«Единицы измерений и переводные таблицы»* у енциклопедичному довіднику *«Машиностроение. Энциклопедический справочник»* (М., 1947).

Аналіз загального обсягу видань показав доволі скромне представлення наукової літератури у межах тематичних розділів. Окремо виділимо соціально-економічну літературу, яку презентують брошури: суспільно-політичні науки – *«Революционная борьба трудящихся Западной Украины 1917-1939»* (Львів : «Вільна Україна», 1948), автор І.Ф. Богодист; економіка і організація виробництва – тематичний розділ представлено брошурами *«Продуктивность праці і заробітна плата»* (Львів, 1947), *«Шляхи зниження собівартості продукції»* (Львів, 1947), *«Технічне нормування на виробництві»* (Львів, 1948), виданими у видавництві «Вільна Україна», автор В.І. Бородкін.

Природнича, технічна та сільськогосподарська література представлена науковим доробком різних авторів:

- геологія – *«Петрографія північно-західної частини українського кристалічного масиву / Ровенська область»* (1948), видано Львівським геологічним товариством ті інститутом геологічних наук АН УРСР, автор Л.Г. Ткачук; *«Метаморфизм ископаемых углей»* (1948), видавництво Львівського державного університету, автор Порфир'єв В.Б. хімія та хімічна технологія – навчальні видання, видані в київському видавництві «Радянська школа», посібник *«Лабораторні роботи та вправи загальної і неорганічної хімії»* (1947), автори: Б. Неклеєвич, О. Астахов, В. Городинський і посібник для студентів хімічних факультетів університетів, педагогічних, політехнічних та індустріальних інститутів УРСР *«Класи*

Четверта міжнародна науково-практична конференція «Сучасні проблеми діяльності бібліотеки в умовах інформаційного суспільства»
25 жовтня 2012 р., Львів, Україна

та типові реакції неорганічних сполук» автори: Б. Неклєвич, О. Астахов, О Русько (Київ, 1948); брошура Д.А. Строма *«Очистка сернистых бензинов от сероводородной и меркаптанной серы»* (М., 1947);

- сільське господарство – література видана у Державному видавництві сільськогосподарської літератури у Києві-Харкові: *«Агротехніка сільськогосподарських культур на торфових ґрунтах»* (1946); *Багаторічні трави (для західних областей УРСР)* (1947); *«Обробіток ґрунту»* (1946); *«Посів озимини»* (1946), автор Г.С. Кияк.

Аналіз показав, що переважна більшість літератури виходила у видавництвах Львова, таких як «Вільна Україна», видавництві Львівського університету, оскільки невеликі видавничі потужності Львівського політехнічного інституту не справлялися з потребою видання літератури.

Як зазначалося у передмові до покажчика *«Львовский политехнический институт – отечественной науке и промышленности 1939-1949»*, учені Львівського політехнічного інституту одержали 27 авторських свідоцтв на винаходи. Оприлюднення відбувалося у *«Бюллетене изобретений»*. До прикладу, авторські свідоцтва на винаходи у галузі нафтової справи доцента Б.С. Гриненко опубліковані у *«Бюллетене изобретений»* за 1947 р. (№ 4, 7, 11 та ін.)

Значна частина публікацій учених вміщена у наукових збірниках. На 1947 р. припадає початок заснування в ЛПІ наукових продовжуваних видань. Перший випуск збірника наукових праць *«Львівський політехнічний інститут. Наукові записки»* (1947) за редакцією В. К. Глоговського вийшов українською мовою накладом 500 примірників. Видруковано його у 15 республіканській друкарні м. Львова (на вул. Пекарській).

Кожна з 15 статей випуску має анотацію російською мовою. Авторами збірника стали: С.М. Ямпольський,

Четверта міжнародна науково-практична конференція «Сучасні проблеми діяльності бібліотеки в умовах інформаційного суспільства»
25 жовтня 2012 р., Львів, Україна

О.О. Харкевич, К.Б. Карандєєв, В.М. Кіяниця, Е.І. Шелєпін, А.С. Курилло, В.І. Заярний, Г.І. Погодін, К.М. Погодін-Алексєєв, М.С. Комаров, А.Д. Моторний, Б.А. Неклєєвич, Ф.М. Дисса, Ю.Д. Третьак.

Першою у збірнику опублікована стаття директора ЛПІ С.М. Ямпольського «*Сторіччя Львівського Політехнічного інституту*». У ній автор у історичному ракурсі відзначив персональні досягнення визначних учених Львівської політехніки. Підкреслюючи внесок учених ЛПІ у відновленні зруйнованого війною народного господарства, він писав: «*з перших днів звільнення Львова від німецьких загарбників колектив професорів і викладачів надає наукову і технічну допомогу в налагодженні і відбудові підприємств міста. Наприклад кафедри електротехнічного факультету провели велику роботу по перетворенню асинхронних моторів (без їх перемотки) в генератори. Це дало можливість місцевим заводам одержати додаткову потужність, шляхом утворення локальних електростанцій.*

Професори Львівського політехнічного інституту С.М. Охендушко, Р.М. Шевальський, Г.З. Сокольницький та інші надавали велику наукову допомогу в налагодженні і пуску енергопоїздів Львівського і Дрогобицького енергокомбінатів.

Активну участь у відбудові розитковій харчової промисловості беруть наукові працівники харчового факультету. Науковий колектив інженерно-будівельного факультету вивчає можливість відбудови газопроводу через ріку Стрий. Наукові працівники нафтового факультету розробляють методи вторинної експлуатації нафтових пластів. Колектив інституту зібрав кошти на будівництво літака «Львівський політехнічний інститут» [10, с. 8-9].

Збірники «*Львівський політехнічний інститут. Наукові записки*» мають наскрізну нумерацію випусків. Усі наступні

Четверта міжнародна науково-практична конференція «Сучасні проблеми діяльності бібліотеки в умовах інформаційного суспільства»
25 жовтня 2012 р., Львів, Україна

випуски, починаючи від «Електротехнічної серії» (1948), виходили російською мовою:

1948 р. – «Серия Электротехническая»; «Сборник нефтяного факультета»;

1949 р. – «Серия инженерно-строительная»; «Серия механическая»; «Серия геодезическая»; «Серия нефтяная» (замість «Сборника нефтяного факультета»).

У 1949 р. вийшов перший випуск наукових праць студентів. У збірнику вміщено 12 наукових робіт студентів III-V курсів механічного, електротехнічного та геодезичного факультетів, виконаних під керівництвом наукових керівників з числа викладачів кафедр. Відповідальний редактор випуску професор Л.Г. Ткачук. Друкувався збірник у друкарні ЛПІ [11].

Знаменною подією для Львівського політехнічного інституту стала підготовка до ювілейної конференції з нагоди 100-річчя Львівської політехніки, яка відбулася 16-17 листопада 1945 р. З цієї нагоди готувався до видання випуск Ювілейного збірника.

Згідно даних Державного архіву Львівської області (ДАЛО), де нами опрацьовувався фонд Партиїного архіву Львівського політехнічного інституту за 1945-1948 рр. у протоколі партійних зборів ЛПІ № 23/29 від 14.08.1945 р. зазначено, що обговорювалися організаційні справи з підготовки «Ювілейного збірника до 100-річчя Політехніки» [12].

На зборах директору інституту С.М. Ямпольському доручено написати статтю «Історія Інституту й перспективи його розвитку». На початок серпня 1945 р. зібрано і прорецензовано 89 статей, і з них редакційною колегією відхилено 15 статей, підготовлено до публікації – 36 статей. Як зауважив директор ЛПІ С.М. Ямпольський: «деякі теми висвітлюють загальну історію галузей промисловості і не містять ніякої наукової цінності. Найбільшу й особливу увагу необхідно приділити науково-технічним розділам. Необхідно

Четверта міжнародна науково-практична конференція «Сучасні проблеми діяльності бібліотеки в умовах інформаційного суспільства»
25 жовтня 2012 р., Львів, Україна

перевірити, щоб був один стиль викладу». Статті вирішено друкувати з анотаціями. Під час обговорення наголошувалося на проблемах, і найбільшою – була проблема з перекладом російськомовних технічних статей українською мовою. На зборах виступив В. К. Глогівський, який звернув увагу на якість поданих до збірника матеріалів і зазначив, що «видання збірника має велике значення, по цій роботі судитимуть про науковий потенціал інституту».

Обговорювався склад редакційної ради збірника, до якої увійшли: директор інституту С.М. Ямпольський, вчений секретар Е.І.Шелепін, професори: О.О. Харкевич, Г.І. Погодін, В.Б. Порфір'єв, а також доценти: Д.І. Очеретенко, Лазаренко, Погребняк, Мокеєв, В.К. Глогівський. Науково-технічне редагування доручено В.К. Глогівському. Піднімалося питання загального обсягу збірника, який би не перевищував 30 друкованих аркушів.

У жовтні 1945 р. на партійних зборах інституту повідомлялося, що у рамках підготовки до ювілейних заходів для видання альбомів і фотокарток призначено редколегію у складі Г.І. Погодін, В.К. Глогівський, І.В. Бойченко [13].

У НТБ зберігаються два унікальних документа, які допомагають відновити цю історичну подію: *«Юбилейная научная техническая конференция ЛПИ. Тезисы и планы докладов»* (1945) і машинописний збірник *«Протоколы и стенограммы торжественного заседания и научно-технической конференции, посвященные столетию Львовского политехнического института»* (1945).

Тези і програму надруковано у Республіканській друкарні «Атлас». Відповідальний за випуск – заступник директора ЛПІ В.К. Глогівський.

Програма висвітлює регламент роботи конференції. На пленарному засіданні з доповідями виступили член-кореспондент АН СРСР І.І. Артоболевський (*«Русская наука о механизмах»*),

Четверта міжнародна науково-практична конференція «Сучасні проблеми діяльності бібліотеки в умовах інформаційного суспільства»
25 жовтня 2012 р., Львів, Україна

професор М.О. Зарицький (*«Ленин как творец советской статистики»*), доцент В.А. Ауліх (*«Деятельность Львовского политехнического института в науке»*). Конференція працювала у електротехнічній, механічній, будівельній, нафтовій, хімічній секціях. На підсумковому пленарному засіданні доповіді виголосили професор А.А. Харкевич (*«Об устойчивости преобразователей»*), професор І.Т. Швець (*«Проблема газовой турбины»*), Г.С. Кияк (*«Грунты западных областей УССР»*) [14].

Інший документ – *«Протоколы и стенограммы торжественного заседания и научно-технической конференции, посвященные столетию Львовского политехнического института»*, підготовлено і систематизовано у листопаді 1945 р. І. Шелепіним [15].

Це зібрання має надзвичайно важливе історичне значення, оскільки в ньому вміщено стенограми ведення урочистості, (до речі працювало 13 змін стенографістів); копії привітальних телеграм, наказів про відзначення окремих факультетів та працівників похвальними грамотами та значками; реєстраційний лист присутніх на пленарному засіданні та засіданнях різних секцій; протоколи роботи секцій (з рекомендаціями до публікації заслуханих доповідей); список організацій, яким розіслано запрошення.

Із цього документу довідуємося, що участь у конференції взяло 24 делегати з 17 науково-дослідних установ Радянського Союзу, а на пленарному засіданні було 109 присутніх.

У зшиток вкладено бланк запрошення та ювілейний примірник інститутської багатотиражної газети «За кадри». Із «Запрошення» довідуємося про порядок проведення урочистостей: 15 листопада у приміщенні Львівського оперного театру відбувалося урочисте засідання; 16-17 листопада тривали пленарне засідання та робота у секціях; 18 листопада гостям свята запропонували відвідати інститут та «учбово-допоміжні

Четверта міжнародна науково-практична конференція «Сучасні проблеми діяльності бібліотеки в умовах інформаційного суспільства»
25 жовтня 2012 р., Львів, Україна

установи», влаштовано екскурсії у Дубляни та по Львову, у музей І. Франка. Урочистості завершив «концерт-бал» для студентів.

За результатами річних підсумків науково-дослідних робіт від 1946 р. у Львівському політехнічному інституті щорічно проводилися конференції. Матеріали публікувалися окремими збірниками (при чому збірник тез виходив у наступному році), наприклад *«Львовский политехнический институт. Научная конференция по итогам научно-исследовательских работ за 1948 год»* (1949). Збірник тез і план доповідей надрукований у друкарні ЛПІ, вийшов накладом 300 примірників, за редакцією В.К. Глоговського [16].

Проведений аналіз дав змогу простежити організацію видавничої роботи у ЛПІ, визначити коло проблем, які намагалися вирішувати при підготовці перших друкованих випусків наукових праць. Використані архівні документи і наявні у фонді видання дозволили об'єктивно висвітлити питання. Окреслено коло активних організаторів видавничої справи.

На прикладі науково-видавничої діяльності у Львівському політехнічному інституті протягом 1945-1949 рр. виявлено типові тенденції становлення і розвитку наукового книговидання в УРСР кінця 40-х років ХХ ст.

Список використаних джерел:

1. Ісаєвич Я. Українське книговидання: витоки, розвиток, проблеми / Я.Ісаєвич. – Львів : Інститут українознавства ім. І. Крип'якевича НАН України, 2002. – 520 с.
2. Зелінська Н.В. Наукове книговидання в Україні: історія та сучасний стан : навч. посіб. для студ вищ. навч. закл. / Н.В. Зелінська. – Л. : Світ, 2002. – 268 с.
3. Черняк А.Я. История технической книги : [учеб. для библиотеч. факультета]. – 2-е изд. перераб. / А.Я. Черняк. – М. : Книга, 1981. – 318 с.

Четверта міжнародна науково-практична конференція «Сучасні проблеми діяльності бібліотеки в умовах інформаційного суспільства»
25 жовтня 2012 р., Львів, Україна

4. Фролов В. Книговедение. Естественнонаучная и техническая книга : учебник для вузов / В. Фролов ; Мос. гос. ун-т печати. – М. : МГУП, 2003. – 240 с.
5. Тимошик М.С. Її величність – книга: Історія видавничої справи Київського університету. 1834-1999 : монографія / М.С. Тимошик. – К. : Наук. вид. центр «Наша культура і наука», 1993. – 308 с; Тимошик М.С. Історія видавничої справи : підруч. / М.С. Тимошик. – К. : Наук. вид. центр «Наша культура і наука», 2003. – 496с.
6. Лоза Г.І. Навчальна література викладачів НТУУ «КПІ» перших років його становлення / Лоза Г.І. // Бібліотекознавство. Документознавство. Інформологія. – 2011. – № 2. – С. 73-80.
7. Буряк С.В. Видавнича діяльність провідних університетів: огляд минулого і сучасний стан / С. Буряк // Бібліотекознавство. Документознавство. Інформологія. – 2010. – № 2. – С. 67–72.
8. Самотий Р.С. Видавнича діяльність Львівської політехніки: структура, постаті, репертуарна політика (1844-1944) : авторефер. дис...канд. наук з соц. комунікацій: 27.00.05 / Самотий Р.С. ; Класичний приватний ун-т. – Запоріжжя, 2008. – 20 с.
9. Львовский политехнический институт – отечественной науке и промышленности 1939-1949 : библиографический указатель трудов научных работников / сост. М.И. Канторович, науч.-техн. ред. Е.И. Шелепин, библиогр. ред. И.М. Кириллов. – Львов, 1949. – 74 с.
10. Львівський політехнічний інститут. Наукові записки. Вип. 1 / Львівський політехнічний інститут ; відп. ред. В. Глоговський. – Львів, 1947. – 169 с.
11. Львовский политехнический институт. Сборник студенческих работ. Вып. 1 / Львовский политехнический институт.– Львов, 1949. – 100 с.
12. Про випуск ювілейного збірника до 100 річчя Політехніки. Державний архів Львівської області (ДАЛО). ф.380, оп. 1, спр. 2в, од збер. 6.
13. Про підготовку альбомів і фотокарток. Державний архів Львівської області (ДАЛО), ф.380, оп. 1 спр.2в, с. 93-94.
14. Львовский политехнический институт. Юбилейная научно-техническая конференция (16-17 ноября 1945 г.) [Текст] : тез. и Четверта міжнародна науково-практична конференція «Сучасні проблеми діяльності бібліотеки в умовах інформаційного суспільства» 25 жовтня 2012 р., Львів, Україна

- планы докл. / Львовский политехнический институт ; [отв. за вып. В. К. Глоговский]. – Львов : ЛПИ, 1945. – 50 с.
15. Протоколы и стенограммы торжественного заседания и научно-технической конференции, посвященные столетию Львовского политехнического института. – Львів, 1945. – [165 с.]. – машинопис.
16. Львовский политехнический институт. Научная конференция по итогам научно-исследовательских работ за 1948 год : тез. и планы докл. / Львовский политехнический институт ; [ред. В. К. Глоговский]. – Львов : ЛПИ, 1949. – 114 с.

Четверта міжнародна науково-практична конференція «Сучасні проблеми діяльності бібліотеки в умовах інформаційного суспільства»
25 жовтня 2012 р., Львів, Україна